

ще иницира в критическото пространство. Жанровата рецепция се разтропява. Първата посока сочи към умерения, стигащ до консервативни възгледи лагер, който търси приложение на установените идеи за трагичното, не ги открива, и проблематизира успеха на произведението, като му отдава единствено литературноисторическо значение. Анонимният рецензент от списание „Ново време“⁴ говори за „трагедия“ без „трагично“. Димо Кьорчев вижда „трагизъм и страдание“⁵ в живота на българското поколение, но в естетически план отрича възможността сцената да бъде подходяща като материал и форма за градеж на трагичното. Антон Страшимиров категорично заявява, че пиесата не е „никаква трагедия“⁶, а Боян Пенев съветва произведението да бъде наречено не трагедия, а драма, защото липсва „безизходен трагизъм при героите“⁷. Твърденията на рецензентите излизат от хегелианската перспектива за трагедията, която съпоставя старата трагедия с модерната ѝ форма и откроява основната разлика в същността на конфликта и развързката. В старата трагедия конфликтът е от етично естество и преследва етични цели, докато в модерната трагедия целите са изцяло лични, което се отразява на развързката. Поради персонализирането на целите характеристиките са индивидуализирани в по-голяма степен, което ги поставя в изолация, и отгук развързката се явява по-трудна за пресъздаване. Затова от формална гледна точка в критическите текстове върху пиесата персонажи и развързка са най-обговаряните места. По отношение на съдържанието актуалната българска критика споделя постхегелианска гледна точка към трагичното, като разполага етичната криза в социалните и исторически условия в България от началото на ХХ век и наблюдава сблъсък на две конфликтующи страни, които обемат личните страсти на персонажите, перспектива, която някъде, например в списание „Искра“⁸, придобива марксистски оттенъци, съзирайки промяната, която настъпва в историята на човешкото развитие, като конфликт между остарели социални форми и идването на нов социален ред, като преодоляването на патриархалното начало от модерния живот в града.

⁴ Аноним. *Три нови пиеси*. – Ново време, № 1, 1912, с. 30. (Цитирано по: Станчева, Л. *Търсения и изкуства*. С., 2000, с. 112–113.)

⁵ Кьорчев, Д. *Трагедията на Яворов*. – В: Кьорчев, Д. *Студии, статии, есета*. С., 1992, с. 347.

⁶ А. С. [Антон Страшимиров]. „В полите на Витоша“. – Наблюдател, II, № 9, 1911, с. 484.

⁷ Пенев, Б. *Първата драма на Яворов*. – В: *Българската критика за П. К. Яворов*. С., 1977, с. 87.

⁸ Зографов, Д. С. „В полите на Витоша“. – Искра (Солун), I, № 6, 1912, с. 17–23; № 7, 1912, с. 15–21; № 8, 1912, с. 18–24.